

§ 61 Svenska kyrkans kapitalsituation

BENGT KJELLGREN:

Ordförande! Jag talar för utskottet och yrkar bifall till utskottets förslag till beslut. Jag ska börja så här: I begynnelsen fanns ordet och ordet fanns hos Gud. I kyrkostyrelsens skrivelse fanns ordet, men i kyrkoordningen fanns det icke. Ordet är målkapital, och det ordet ska vi inte använda mer.

Det är nämligen så, att vi på den nationella nivån inte har målkapital. Läser man i kyrkoordningens 51 kap. 2.a§ står det att kyrkomötet ska fastställa mål för den nationella nivåns kapital. Det är inte samma som målkapital. Det kan ju låta som en liten svenskundervisning i ord, men vi ska använda kapital bara. Detta är ganska viktigt ur ekonomiskt perspektiv, för då är det ett eget kapital som vi förfogar över och kan använda efter eget gottfinnande. Då undrar man hur vi har tänkt i utskottet. Vi har ju avslagit kyrkostyrelsens skrivelse i sin helhet. Vi har avskrivit punkterna 1, 2 och 3, men vi har formulerat om de punkterna utifrån det perspektiv vi hade med ordet. I stället för punkt 1 blir det punkt 2, att målet för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6,5 miljarder kronor. Det här behöver man ju reflektera lite över, varför lägst 6,5 miljarder och varför mål på 6,5 miljarder. Om man läser i Verksamhet och ekonomi har vi redan 7,1 miljarder i kassan. Då är det ju inget mål. Det här kan se lite konstigt ut. Då får vi hänvisa till kyrkoordningen som säger, att vi ska sätta ett mål för kapitalet. Där har kyrkostyrelsen gjort en övervägning och sagt att 6,5 miljarder är en rimlig nivå. Vi får då skriva mål, även om det är lite olyckligt i det här sammanhanget. Man borde kanske ha skrivit att eget kapital borde lägst uppgå till 6,5 miljarder. Kyrkoordningen är den vi håller oss till.

Men varför 6,5 miljarder då? Är det inte väldigt mycket pengar? Det beror på vilket perspektiv man har. Tar man det perspektivet som jag tog förut, när vi var ute och pratade om att köra varandra i rullstol, var det 3 miljarder som skulle sparas per år 2013. 6,5 miljarder skulle räcka till besparingar i lite mer än 2 år, så i det perspektivet är det inte så mycket pengar. Frågan är vad man använder de här pengarna till? De ligger ju på hög. De ger avkastning, och den avkastningen använder vi i Verksamhet och ekonomi till att bekosta viss verksamhet, så kapitalet används. Utifrån de perspektiven anser vi i Budgetutskottet att 6,5 miljarder är en rimlig lägsta nivå.

Sedan kommer vi till indexuppräknningen, vilket är punkt 2 som vi tillstyrker. Vi tycker att man ska räkna upp målet för det här kapitalet med index varje år, så att vi inte behöver ta upp nivådiskussionen, om vi inte vill ändra den varje år. Det kan vi göra. Den tredje delen är följande. 2008 fattade kyrkomötet ett beslut om att ha en nivå. Om den gick över 25 procent över en fastställd nivå, det vill säga 6,5 miljarder idag plus 25 procent, då skulle kyrkostyrelsen reagera. Det tycker vi inte att vi ska ha. Vi tycker att kyrkostyrelsen ska reagera och agera varje år i den här frågan och definiera varför och om vi ska ha ett högre kapital. Ett bra exempel är att vi har 7,1 miljarder nu och målet är 6,5. Vi tycker inte det, Vi vill inte ha med den skrivelsen, utan vi står fast vid att den punkten ska strykas.

Med det överlämnar jag ärendet.

ERIK SJÖSTRAND:

Ordförande, tappra kamrater i kyrkomötet! Jag har inget annat yrkande än bifall till utskottets förslag. Jag vill dock säga några saker med anledning av utskottets förslag i punkten 3. Jag tror att det är oerhört viktigt, att vi är vaksamma över risken att vår kyrka dras isär ekonomiskt. En ekonomiskt stark och kapitalrik nationell nivå och

stift inte minst men också pastorat och församlingar, som lever i en betydligt krassare ekonomisk verksamhet, är ett särdrag, som jag tycker vi delvis ser, tror jag är riskabel. Det riskerar att leda till ökad makt för nationell nivå, att sätta prioriteringar, vilket passar dåligt ihop med vår identitet och vår pastorala struktur som kyrka. Jag tycker att jag kan se sådana tendenser redan idag.

Därför är kanske det viktigaste i kyrkostyrelsens skrivelse, enligt mig, skrivningarna om nödvändigheten av att fortsätta och fördjupa den gemensamma dialogen och stiftets inflytande vad gäller prioriteringar, en dialog som under arbetet med framtagandet av den här skrivelsen var väldigt god och ger gott hopp för framtiden.

Jag vill därför peka på att utskottet nu föreslår att ta bort regeln om att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet om förslag på hur kapitalsituationen ska hanteras, om kapitalet överskrider 25-procentsgränsen. Jag är den förste att erkänna att det har funnits problem med den här regeln. Den har ibland tenderat till att leda till något slags konstig huggsexxa om var vi nu ska använda de miljonerna som i bokslutet den 31 december råkade vara över målnivån. Jag vill dock hävda att regeln ändå har tjänat syftet att hålla diskussionen om nivån på den nationella nivån kapital levande. Utskottet skriver nu att borttagande av regeln inte ska uppfattas som att den nationella nivån kapital bara ska öka och öka. Det är snarare ett uttryck att dialogen mellan kyrkostyrelsen och kyrkomötet om storleken på den nationella nivån kapital ska vara levande i kyrkostyrelsens årliga återkommande skrivelse och utskottets betänkande. Jag vill mana oss i kyrkostyrelsen och Budgetutskottet nu och i framtiden att hålla detta löfte. Tack.

BENGT KJELLGREN (REPLIK):

Jag kan nästan lova att både Bertil och jag kommer att bevaka den här frågan från Budgetutskottet. Vi har haft en lång, lång, lång diskussion om detta. Bara för att avsluta diskussionen om 25-procenten skulle det betyda, att kyrkostyrelsen skulle komma tillbaks när nivån är uppe på nästan 9 miljarder. Vi tyckte det var olyckligt. Vi ville att de ska komma tillbaka nästa år och vi lovar att vi ska pressa dem när de kommer till Budgetutskottet.

ERIK SJÖSTRAND (REPLIK):

Jag lovar Bengt att jag ska bevaka frågan i kyrkostyrelsen, så att vi får fortsätta våra samtal.

WANJA LUNDBY-WEDIN:

Jag är här som kyrkostyrelsens föredragande. Jag vill bara säga så ni förstår, att det har varit en jättebra diskussion med Budgetutskottet från kyrkostyrelsens sida. Det har känts så från både utskottet och styrelsen. Vi har kommit lite längre i frågorna än vad vi har gjort tidigare. Jag vill bara säga, att det är väldigt glädjande att vi har kunnat ha en så bra dialog. Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Det är inte så, att jag står här som en kyrkostyrelseledamot och tycker vi har fått på tafsen nu, utan vi tycker att vi har utvecklat frågorna gemensamt, även om det är utskottet som lägger fram förslaget.

Jag vill ändå bara betona, det som båda tidigare talare här har sagt, att det är viktigt att vi fortsätter en dialog med stiftet, att nivån vi har på vårt kapital både är för att vi ska klara en långsiktigt hållbar situation för Svenska kyrkan och för att vi också faktiskt idag lever på avkastningen i den verksamhet vi bedriver. Ska vi fortsätta dialogen med stiftet och kanske se, att vi ser över en ansvarsfördelning som

i framtiden kommer att se lite annorlunda ut, kommer det antagligen att behöva finnas en del stimulans för stiftens att använda sig utav.

Jag vill bara betona det som Erik har sagt. Vi är ju styrelsekamrater och jag vill säga, att det inte bara är Erik som kommer att se till att vi är ansvarsfulla i vår diskussion i styrelsen om de förslag som vi kommer att lägga i kyrkomötet. Det var snarare en sak som vi sa till Budgetutskottet när vi var där. Vi tycker det är bra, att vi har en ordentlig dialog med Budgetutskottet varje år om nivån på kapitalet. Det är sunt att vi har det. Det är vi som är här som alla tillsammans ska fatta beslutet och kunna bära det ut i stift och församlingar också, inte någonting man tänker att det är några få personer som har suttit och kokat ihop. Vi ska bära de beslut vi tar om verksamhet och ekonomi och vårt kapital nästkommande planeringsperiod.

Bifall till utskottets förslag.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 66.